OBLICZA KOMUNIKACJI 12/2020
https://doi.org/10.19195/2083-5345.12.20

ANNA BURZYŃSKA-KAMIENIECKA
ORCID: 0000-0002-5034-806X

Uniwersytet Wrocławski
Wydział Filologiczny, Instytut Filologii Polskiej

Problem autentyczności tekstów w testowaniu sprawności czytania ze zrozumieniem na egzaminach certyfikatowych z języka polskiego jako obcego

Abstrakt

Prezentowany artykuł dotyczy problemu autentyczności w testowaniu języka polskiego jako obcego na egzaminach certyfikatowych. Dążenie do autentyczności może przejawiać się zarówno w ogólnej koncepcji całego testu egzaminacyjnego (w jego układzie i strukturze), jak i w zadaniach testujących poszczególne sprawności. W przypadku testowania czytania ze zrozumieniem wymóg autentyczności może zostać spełniony dzięki odpowiedniemu wykorzystaniu w zadaniach egzaminacyjnych tekstów, które pochodzą z różnych źródeł. Mogą to być teksty oryginalne, które powstały w celach innych niż egzaminacyjne, jak też teksty preparowane (napisane specjalnie na potrzeby testu certyfikatowego przez autorów zadań).

Słowa kluczowe: autentyczność w testowaniu języków obcych, testowanie rozumienia tekstu pisanego, teksty autentyczne, egzamin certyfikatowy z języka polskiego jako obcego.

Teksty autentyczne w nauczaniu i testowaniu języków obcych

Nikogo chyba nie trzeba dziś przekonywać o istotnej roli tekstów autentycznych w procesie nauczania języków obcych. Wraz z upowszechnieniem się podejścia komunikacyjnego w połowie lat siedemdziesiątych XX wieku w glottodydaktyce pojawiło się dążenie do rozwijania kompetencji komunikacyjnej, czyli „umiejętności efektywnego porozumiewania się w sposób odpowiadający danej sytuacji" (Ko-

© for this edition by CNS

morowska 2002: 27), co wiązało się z wykorzystaniem różnego rodzaju materiałów autentycznych (zwłaszcza tekstów). Zwrot komunikacyjny w dydaktyce języków obcych przyczynił się z kolei do ukształtowania tak zwanego podejścia zadaniowego (ukierunkowanego na działanie), które połączyło analizę tekstów autentycznych z realizacją konkretnych zadań. W takim właśnie ujęciu został zdefiniowany *tekst* w *Europejskim systemie opisu kształcenia językowego* jako

> każdy dyskurs (ustny lub pisemny), odnoszący się do danej sfery życia, który podczas wykonywania zadania komunikacyjnego staje się przyczynkiem do działania językowego, stanowiąc jego wsparcie lub cel, a więc funkcjonuje jako element procesu realizacji lub jako produkt końcowy tego działania. (ESOKJ 2003: 21)

Wpływy podejścia komunikacyjnego i ukierunkowanego na działanie są widoczne także w testowaniu języków obcych, gdy „nadrzędnym celem jakiejkolwiek formy testowania znajomości języka jest takie zbadanie poziomu umiejętności językowych zdającego, by można było określić, jak poradzi on sobie w sytuacjach pozatestowych" (Przewodnik 2004: 32). Takie nastawienie wymaga określenia stopnia opanowania języka w zakresie poszczególnych sprawności i umiejętności, do czego stosuje się zróżnicowane techniki testowania, oparte na zadaniach z wykorzystaniem tekstów autentycznych[1].

Problem autentyczności w procesie testowania języków obcych

Problem autentyczności w testowaniu języków obcych dotyczy kilku aspektów. Chodzi zarówno o ogólną koncepcję całego testu (mającą wpływ między innymi na jego układ i strukturę), jak i o typy poszczególnych zadań testowych, zwłaszcza o dobór tekstów stosowanych do ich tworzenia. Jak podaje *Przewodnik dla autorów zadań do testów językowych*, tekst użyty w procesie testowania to „dowolny fragment wypowiedzi ciągłej, przeznaczony do wysłuchania lub przeczytania, który staje się materiałem wyjściowym zadania testowego" (Przewodnik 2004: 15). Jako podstawę konstruowania zadań testowych, zgodnie z podejściem komunikacyjnym i zadaniowym, powinno się wykorzystywać materiały autentyczne, za które zwykle uważa się teksty oryginalne, stworzone dla rodzimych użytkowników języka w celach innych niż dydaktyczne. W powszechnym odczuciu jako autentyczne traktuje się zatem na przykład pochodzące z prasy lub internetu reklamy, ogłoszenia i artykuły, stające się — w zamierzeniu autorów zadań testowych — „próbką języka pisanego, która stanowi materiał wyjściowy zadania" (Listy zagadnień 2004: 53). Jednak jak pokazuje praktyka tworzenia testów biegłości językowej, tak wąskie rozumienie au-

[1] Należy pamiętać, że w procesie testowania języków obcych w aspekcie komunikacyjnym materiałami wyjściowymi mogą być nie tylko teksty, lecz także rysunki czy tabele, które wchodzą w skład zadań testowych i służą sformułowaniu właściwej odpowiedzi (Przewodnik 2004: 15).

© for this edition by CNS

tentyczności okazuje się niewystarczające w przypadku potrzeby testowania znajomości języka na poziomach A1–A2, gdy zdający dysponuje bardzo ograniczonymi umiejętnościami i strategiami, które nie pozwalają mu na pełne rozumienie tekstów oryginalnych. Także niewłaściwy dobór tekstu może spowodować, że chociaż pochodzi on z oryginalnego źródła, to jednak ze względu na brak wiedzy lub nieznajomość kontekstu kulturowego nie zostanie przez uczestnika testu odebrany jako autentyczny[2]. Te i inne jeszcze ograniczenia powodują, że w dyskursie glottodydaktycznym wciąż toczy się dyskusja nad istotą autentyczności materiałów do uczenia i testowania języków obcych[3].

Na konieczność szerszego ujmowania zagadnienia autentyczności w glottodydaktyce zwrócił uwagę w latach siedemdziesiątych XX wieku H. Widdowson (1978: 80–82), wskazując, że autentyczność jest nie tyle cechą samego tekstu, ile raczej powstaje w wyniku relacji odbiorcy z tekstem[4] (teksty z oryginalnych źródeł są więc „prawdziwe", natomiast materiały „autentyczne" to te, które wymagają umiejętności włączenia się w naturalną komunikację)[5]. Na rozumienie zagadnienia autentyczności w procesie testowania języków wskazał także L.F. Bachman (1990), który — nawiązując do wypowiedzi H. Widdowsona — zalecał uwzględnianie w testach przede wszystkim charakterystycznych elementów języka, umożliwiających wchodzenie w interakcje w określonych sytuacjach komunikacyjnych (autentyczność interakcyjna)[6]. Zdaniem wspomnianego badacza

> jeżeli […] celem jest przygotowanie do testu językowego zadań, które mają być ekwiwalentami użycia języka w kontekstach nieegzaminacyjnych, to w zadaniach testowych należy traktować język jako narzędzie komunikacji. Oznacza to, że muszą one stawiać przed zdającym inne wymagania niż jedynie wykazanie się pewnym stopniem opanowania języka. (Przewodnik 2004: 118)

---

[2] Chodzi tutaj między innymi o trafność fasadową testu, czyli sytuację, gdy zadania testowe są odbierane przez zdających jako przykłady rzeczywistego użycia języka.

[3] Przegląd poglądów na ten temat prezentuje J.A. Lewkowicz (2000).

[4] Obecnie w glottodydaktyce traktuje się autentyczność między innymi jako właściwość tekstu, która powstaje w procesie jego odbioru. Ważne zatem jest doświadczenie osoby, która odbierając dany tekst jako autentyczny, w procesie interakcji tworzy własne poczucie autentyczności („we create our own sense of authenticity through social interactions, through our use of language", Tatsuki 2006: 2).

[5] Spośród polskich glottodydaktyków warto odwołać się do ustaleń S. Gruczy, według którego autentyczność i oryginalność można traktować jako odrębne właściwości tekstów stosowanych w nauczaniu języków obcych. Zdaniem tego badacza: „Tekst autentyczny to taki tekst, który przystaje do sytuacji komunikacyjnej, w której lub dla której został sformułowany. O autentyczności danego tekstu nie da się więc rozstrzygnąć, abstrahując od kontekstu sytuacyjnego" (Grucza 2004: 79–80). Od oryginalności tekstu należy natomiast odróżnić oryginalność kontekstu, w którym lub dla którego dany tekst został prymarnie stworzony. Można wówczas mówić o oryginalnym tekście w oryginalnym (pierwotnym) kontekście lub też o oryginalnym tekście w nowym (zmienionym) kontekście (Grucza 2004: 80–81).

[6] Oprócz autentyczności interakcyjnej w odniesieniu do procesu testowania mówi się także o autentyczności sytuacyjnej. W *Przewodniku dla autorów zadań do testów językowych* autentyczność sytuacyjną zdefiniowano jako „stopień, w jakim cechy metody testowania, zastosowane w danym zadaniu językowym, odzwierciedlają cechy rzeczywistych sytuacji, w jakich używa się języka" (Przewodnik 2004: 118).

© for this edition by CNS

W toku dalszych poszukiwań L.F. Bachmann i A.S. Palmer zdefiniowali autentyczność jako właściwość testu językowego, o której — w odróżnieniu od interakcyjności — można mówić, gdy „cechy danego zadania pojawiającego się w teście odpowiadają cechom sytuacji docelowego użycia języka" (za: Banach, Bucko 2019: 123).

Teksty jako podstawa zadań testowych na egzaminach certyfikatowych z JPJO

Od 2004 roku każdy cudzoziemiec (jak również obywatel Polski na stałe zamieszkały za granicą) może w urzędowy sposób potwierdzić swoją znajomość polszczyzny, biorąc udział w certyfikatowych testach biegłości[7]. Państwowe egzaminy certyfikatowe z języka polskiego jako obcego (JPJO) przeprowadza się obecnie na pięciu poziomach zaawansowania (A2–C2), w grupie dostosowanej do potrzeb osób dorosłych[8] (egzaminy są także organizowane w wersji dla dzieci i młodzieży). W ramach testów egzaminacyjnych kontroluje się umiejętność rozumienia tekstów (słuchanych i pisanych), ocenia poprawność gramatyczną, a także sprawdza opanowanie umiejętności redagowania tekstów (pisanie) oraz mówienie.

Wykazy tekstów, których rozumienia oczekuje się od osób przystępujących do certyfikatowych testów biegłości z JPJO, zawierają *Standardy wymagań egzaminacyjnych* (SWE 2016)[9]. Teksty w formie pisemnej służą do konstruowania zadań egzaminacyjnych stosowanych do oceny stopnia opanowania określonych sprawności, używa się ich zwłaszcza do kontroli czytania ze zrozumieniem, występują także w testowaniu mówienia i (czasami) pisania oraz poprawności gramatycznej.

Rozumienie tekstów pisanych w świetle opisów zawartych w SWE

Jedną ze sprawności testowanych na egzaminie certyfikatowym z języka polskiego jako obcego, która w bezpośredni sposób zależy od różnego typu tekstów, jest czytanie ze zrozumieniem (rozumienie tekstów pisanych). Zgodnie z opisem w SWE (2016) od zdających, w zależności od poziomu znajomości języka, wymaga się opanowania określonych umiejętności ogólnych i szczegółowych, pozwalających na dekodowanie znaczenia zawartego w tekstach pisanych. Osoby przystępujące do egzaminu certyfikatowego powinny więc umieć czytać ze zrozumieniem teksty o od-

[7] O tworzeniu się systemu certyfikacji języka polskiego jako obcego i jego znaczeniu w promocji polszczyzny informują między innymi teksty G. Zarzyckiej (2016) i W. Miodunki (2013).

[8] W praktyce, pomimo takiej możliwości, nie przeprowadza się egzaminów na poziomie A1.

[9] *Standardy wymagań egzaminacyjnych* zostały opublikowane w załączniku do rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 lutego 2016 roku w sprawie egzaminów z języka polskiego jako obcego (Dz.U. z 2016 r. poz. 405).

© for this edition by CNS

powiedniej długości i zawartości leksykalnej, mieszczące się w określonym zakresie tematycznym i funkcjonalno-pojęciowym, stosując przy tym właściwe strategie czytania i rozumienia. W zestawie wymagań egzaminacyjnych istotne są również takie kategorie, jak rodzaj tekstów i ich rejestr oraz role komunikacyjne przypisywane uczestnikom procesu komunikacji (jako nadawcom i odbiorcom tekstów). Przykładowy opis wymagań w zakresie rozumienia tekstów pisanych na poziomie B1 (w grupie dostosowanej do potrzeb osób dorosłych) wygląda następująco:

ROZUMIENIE TEKSTÓW PISANYCH
Poziom B1
Ogólny opis umiejętności
Zdający rozumieją pojedyncze napisy, fragmenty tekstów o długości jednego akapitu oraz kompletne krótkie teksty napisane w standardowej odmianie języka, zawarte w słowniku podstawowym. Zakres tematyczno-pojęciowy tekstów określają katalogi intencjonalno-pojęciowy oraz tematyczny (zob. *Katalogi A* i *B*).

Zdający rozumieją główną myśl oraz intencje komunikacyjne (rozumienie globalne) tekstów dotyczących życia codziennego i zawodowego lub związanych z ich zainteresowaniami. Potrafią również odnaleźć w nich konkretne informacje (rozumienie selektywne, szczegółowe). Umieją także rozpoznać główne przesłanie oraz argumenty przejrzyście skonstruowanego tekstu argumentacyjnego, dotyczącego znanych im tematów. Zdający potrafią stosować strategie ułatwiające rozumienie tekstów, takie jak rozumienie kontekstowe, czytanie pobieżne w celu wyszukiwania informacji oraz dostosowywać tempo czytania do postawionych przed nimi zadań.

Rodzaje tekstów
1. pojedyncze napisy i ogłoszenia intencjonalne (np. *Nie zastawiać wyjazdu!*, *Nie wychylać się!*, *Wstęp wzbroniony!*);
2. pojedyncze napisy i ogłoszenia tematyczne (np. *Data ważności*…, *Przedstawienie odwołane*);
3. krótkie, częściowo opracowane teksty na tematy związane z prywatną, publiczną, zawodową oraz edukacyjną sferą życia;
4. krótkie, proste oryginalne teksty użytkowe:
a) informacyjne,
b) reklamowe,
c) urzędowe (np. proste formularze),
d) prasowe;
5. krótkie, proste oryginalne teksty literackie.

Rejestr tekstów
1. użytkowy:
a) instytucjonalny:
— ogłoszenia (np. ogłoszenia drobne, typu SZUKAM PRACY, WYNAJEM),
— reklamy (np. przedmiotów codziennego użytku, wycieczek),
— informacje (np. menu, rozkłady jazdy, plakaty informacyjne),
— formularze (np. z danymi osobowymi),
— notatki prasowe, wiadomości prasowe, artykuły, wywiady prasowe,
b) prywatny: listy, e-maile, kartki pocztowe, pamiętniki, wspomnienia;
2. literacki:
— epicki — fragmenty opowiadań, nowel, powieści.

© for this edition by CNS

Role komunikacyjne

1. nieznajomy, znajomy;
2. kolega, przyjaciel;
3. członek rodziny;
4. gość;
5. podróżny;
6. uczeń;
7. kupujący, sprzedający;
8. klient, konsument;
9. pracownik;
10. pacjent;
11. wynajmujący, właściciel;
12. petent;
13. widz, czytelnik, słuchacz;
14. uczestnik, świadek zdarzenia;

Źródło: SWE 2016.

Typy (rodzaje) tekstów do testowania czytania ze zrozumieniem w SWE

Testowanie sprawności czytania ze zrozumieniem odbywa się za pomocą zadań egzaminacyjnych, których podstawą są teksty różnego typu. Jak wynika z opisów umieszczonych w SWE (2016), wraz z wzrostem zaawansowania językowego pojawiają się coraz bardziej złożone formalnie i treściowo formy wypowiedzi, będące przykładami różnych gatunków i odmian stylowych. Rodzaje (typy) tekstów, których rozumienie jest kontrolowane na poszczególnych poziomach znajomości języka polskiego jako obcego, prezentuje tabela 1 (zob. aneks na końcu artykułu).

Jak wynika z przedstawionego zestawienia oraz zawartych w SWE (2016) opisów umiejętności, od egzaminowanych na poziomach A1 i A2 oczekuje się rozumienia krótkich, prostych tekstów (na poziomie A1 mogą to być pojedyncze wyrazy i zdania lub fragmenty tekstów), napisanych językiem używanym w codziennej komunikacji, zawierającym internacjonalizmy i leksykę podstawową (o wysokiej frekwencji). Będą to więc nieskomplikowane strukturalnie i językowo, znane z codziennego życia, oryginalne teksty użytkowe, takie jak napisy, ogłoszenia, rozkłady jazdy, karty dań, kartki pocztowe czy e-maile oraz bardzo proste, specjalnie opracowane teksty (lub ich fragmenty) na konkretne tematy, znane zdającemu. Osoby przystępujące do egzaminu na poziomie B1 powinny natomiast umieć czytać ze zrozumieniem teksty w standardowej odmianie języka, zróżnicowane pod względem objętości (od pojedynczych napisów po kompletne krótkie teksty). Mogą to być częściowo opracowane teksty związane z prywatną, publiczną, zawodową oraz edukacyjną sferą życia, a także krótkie oryginalne teksty użytkowe oraz fragmenty oryginalnych tekstów literackich (opowiadań, nowel i powieści). Zdający na poziomie średnim ogólnym B2 napotkają z kolei na egzaminie zadania, w których pojawią się zróżnicowane sty-

© for this edition by CNS

listycznie i formalnie oryginalne teksty użytkowe i literackie, takie jak na przykład komentarze prasowe, artykuły i reportaże. Od uczestników egzaminu certyfikatowego, którzy chcą potwierdzić swoje kompetencje językowe na poziomach biegłości C1 i C2, wymaga się umiejętności czytania ze zrozumieniem długich, rozbudowanych strukturalnie tekstów oryginalnych, zawierających wyrażenia nacechowane i potoczne, a także idiomy (i regionalizmy na poziomie C2). Zakłada się, że zdający potrafią krytycznie interpretować wypowiedzi będące przykładami różnych odmian stylowych i gatunków, takich jak recenzje, polemiki, felietony, eseje, przemówienia okolicznościowe czy wykłady popularnonaukowe[10].

Autentyczność w testowaniu czytania ze zrozumieniem (przykładowe teksty i zadania egzaminacyjne)

Zgodnie z zaleceniami testowania języków w perspektywie komunikacyjnej zarówno cały test egzaminacyjny, jak i jego poszczególne jednostki powinny spełniać wymogi autentyczności. I chociaż w przypadku testów stosowanych na egzaminach certyfikatowych z JPJO nie jest to postulat łatwy do realizacji, to jednak autorzy zadań testowych próbują sprostać temu wyzwaniu. Wydaje się, że jednym ze skutecznych sposobów, jeśli chodzi o rozumienie tekstów pisanych, może być odpowiedni dobór i przygotowanie tekstów wyjściowych.

Na poziomach A1 i A2 w przypadku tekstów opracowanych (napisanych na potrzeby testu) należy zadbać o to, aby nadać im „autentyczny" potencjał komunikacyjny[11], który następnie ujawni się w czasie wykonywania zadań testowych. Jest to szczególnie ważne, gdy zdający nie rozwinęli jeszcze wystarczająco kompetencji językowej, by pracować z tekstami oryginalnymi, ale wymaga się od nich zaprezentowania określonych umiejętności interakcyjnych. Temu celowi mogą na przykład służyć preparowane teksty użytkowe lub też osadzone w naturalnym kontekście sytuacyjnym opracowane teksty informacyjne, pojawiające się w zadaniach wymagających „transferu informacji" (w postaci uzupełniania tabel, wykresów, diagramów czy map). Przykład takiego właśnie tekstu, opracowanego jako materiał wyjściowy na poziomie A2 do zadania wymagającego selekcji informacji (testującego rozumienie szczegółowe), zawiera zadanie testowe numer 1. W omawianym zadaniu wykorzystano właściwości autocharakterystyki jako autentycznego tekstu informacyjnego, natomiast potrzebę wyszukiwania informacji wpisano w naturalny kontekst gromadzenia danych podczas wypełniania ankiety przez uczestnika programu telewizyjnego.

[10] Teksty nie muszą wiązać się z zainteresowaniami zdających, którzy wykazują się rozumieniem ich treści i intencji także wyrażonych pośrednio, w sposób aluzyjny (ironia, żart) i metaforyczny (na poziomie C2 mogą to być teksty poetyckie).

[11] Na temat identyfikowania potencjału komunikacyjnego tekstu w celach dydaktycznych zob. Dakowska (2001: 143–147).

© for this edition by CNS

Zadanie testowe numer 1 (rozumienie tekstu pisanego) — poziom A2[12]

V. Proszę na podstawie tekstu wypełnić ankietę uczestnika programu telewizyjnego „Gotuj z nami".

____ / 5 p. (10 x 0,5 p.)

Nazywam się Jerzy Sosnowski. Mam 30 lat. Urodziłem się w Poznaniu i tam chodziłem do szkoły. Skończyłem studia na Politechnice Wrocławskiej. Jestem inżynierem w fabryce mebli biurowych. Moja żona uczy fizyki w liceum. Nasza córka ma 6 lat i już uczy się w szkole muzycznej. Teraz mieszkamy w Elblągu. Czytam dużo książek podróżniczych. Codziennie chodzę na basen. Lubimy domowe jedzenie. Kiedy pracujemy, żona gotuje tylko zupy. W soboty i niedziele sam z przyjemnością gotuję dla całej rodziny. Najczęściej jemy wtedy kotlety z warzyw. Chcę pokazać innym, jak szybko można je zrobić. Zapraszam ekipę telewizyjną do mnie w każdą letnią sobotę.

ANKIETA PROGRAMU TELEWIZYJNEGO „GOTUJ Z NAMI"

0.	***imię i nazwisko***	***Jerzy Sosnowski***	_____
1.	miejsce urodzenia		___ / 0,5 p.
2.	miejsce zamieszkania		___ / 0,5 p.
3.	miejsce studiów		___ / 0,5 p.
4.	wykształcenie		___ / 0,5 p.
5.	miejsce pracy		___ / 0,5 p.
6.	stan cywilny		___ / 0,5 p.
7.	zawód żony		___ / 0,5 p.
8.	sport		___ / 0,5 p.
9.	ulubione danie		___ / 0,5 p.
10.	termin wizyty		___ / 0,5 p.

Źródło: www.certyfikatpolski.pl/ — testy przykładowe, poziom A2 (dostęp: 30.06.2020).

[12] Wszystkie podane tutaj zadania testowe pochodzą z przykładowych testów egzaminacyjnych, zamieszczonych na stronie www.certyfikatpolski.pl — testy przykładowe (dostęp: 30.06.2020).

© for this edition by CNS

Z kolei w sytuacji, gdy jako materiały wyjściowe do zadań egzaminacyjnych wykorzystuje się pochodzące z różnych źródeł teksty oryginalne, postulat autentyczności wydaje się łatwiejszy do spełnienia. Starania o zapewnienie autentyczności w przypadku tekstów oryginalnych są widoczne już na etapie ich doboru do testowania, mogą także wynikać z poddania ich zamierzonym działaniom modyfikacyjnym. Zgodnie z wytycznymi zawartymi w SWE (2016) teksty oryginalne występują w certyfikatowych testach biegłości w ograniczonym zakresie już na najniższych poziomach zaawansowania (A1–A2), jednak ich pełne zastosowanie w zadaniach testowych, jak pokazuje praktyka egzaminacyjna, dotyczy testowania na poziomach B1–C2. Teksty oryginalne (wyjściowe) poddaje się na użytek egzaminu certyfikatowego odpowiedniej modyfikacji (adaptacji). Działania modyfikujące służą najczęściej dostosowaniu ich stopnia trudności do wymogów danego poziomu (na poziomach A2–B1 są to najczęściej zabiegi upraszczające, natomiast na poziomach B2–C2 zwykle chodzi już nie tyle o transformacje leksykalno-gramatyczne, ile raczej o zmiany w strukturze i długości tekstów). Opisane tutaj zależności ilustrują przedstawione przykłady zadań służących testowaniu czytania ze zrozumieniem na egzaminach certyfikatowych z JPJO (na poziomach B1 i B2).

W zadaniu testowym numer 2 oryginalny tekst wyjściowy, pochodzący z internetowego bloga o charakterze poradnikowym, poddano przekształceniom w celu dostosowania jego stopnia trudności do wymagań poziomu B1 (zaznaczenia wskazują miejsca, w których dokonano zmian: jasne wyróżnienia — usunięte fragmenty tekstu, ciemne wyróżnienia — inne modyfikacje). Mimo znacznego skrócenia długości oraz uproszczenia form gramatycznych i leksykalnych omawiany tekst docelowo nie stracił na autentyczności jako podstawa zadania z jednostkami na dobieranie informacji (łączenie tytułów z odpowiadającymi im fragmentami tekstu). Na odbiór tekstu jako materiału autentycznego ma też wpływ podana w zadaniu informacja o jego pochodzeniu (adres strony internetowej).

Kolejnym przykładem dążenia do autentyczności w testowaniu sprawności czytania na egzaminach certyfikatowych z JPJO jest zadanie testowe numer 3, w którym jako materiał wyjściowy potraktowano autentyczny wywiad prasowy, pochodzący z internetowego wydania czasopisma „Newsweek". W strukturze zadania wykorzystano interakcyjny schemat tekstu (wywiad prasowy), który dopasowano do odpowiedniego typu zadania (z jednostkami na dobieranie pytań i odpowiedzi), wskazano też źródło materiału wyjściowego.

© for this edition by CNS

Zadanie testowe numer 2 (rozumienie tekstu pisanego) — poziom B1

A. Tekst wyjściowy (oryginalny)

Jak polubić sprzątanie?
wg Ania Legenza 18 lutego 2016

Czy da się polubić sprzątanie i czerpać przyjemność z porządków? Wydaje się to trudne, a czasami wręcz niemożliwe w realizacji. Ja też nie zawsze lubiłam sprzątać, był okres, że mój „artystyczny nieład" mi nie przeszkadzał i dopiero bycie na swoim spowodowało, że zaczęłam doceniać moc uporządkowanej przestrzeni i polubiłam sprzątanie. Dziś porządkowanie, wyrzucanie zbędnych rzeczy, układnie ich sprawia mi ogromną przyjemność, pomaga wyrzucić złe emocje, nabrać dystansu i spojrzeć na pewne sprawy z innej perspektywy. W końcu porządek w domu, to porządek w życiu :).

Jestem przekonana, że porządki da się polubić i czerpać z nich przyjemność! Dlatego jeśli sprzątacie, bo lubicie żyć w uporządkowanej przestrzeni a nie lubicie sprzątać, to mam nadzieję, że moje wskazówki pomogą Wam na tę nielubianą czynność spojrzeć z innej perspektywy!
Jak polubić sprzątanie?

1. Nastawienie ma znaczenie
Kiedyś na okładce jakiejś gazety przeczytałam, że odchudzanie zaczyna się w głowie. Wtedy też sam ten nagłówek sprawił, że od razu zmieniłam kilka nawyków i zaczęłam chudnąć. Myślę, że podobnie jest ze sprzątaniem. Ono też się zaczyna w naszej głowie. Zmiana nastawienia to klucz do tego, by polubić porządki. Możemy patrzeć na to „znów muszę sprzątać" albo chcieć to zrobić myśląc o końcowym efekcie. Działa! Przetestowałam na zmywaniu.

2. Znajdź swój cel sprzątania
Cel, dla którego sprzątamy jest najważniejszy. To on pozwala zmienić nastawienie i utrzymać regularność. Może być krótkotrwały, np. wizyta gości, ale w dłuższej perspektywie sprzątanie dla gości jest frustrujące, stresujące i oznacza, że wstydzimy się tego, jak żyjemy na co dzień. Oczywiście, czasami taki zewnętrzny bodziec jest potrzebny, jednak nie prowadzi do tego, by sprzątanie stało się dla nas przyjemnością.

Ja lubię żyć w uporządkowanej przestrzeni, wtedy czuję się lepiej i jestem szczęśliwsza we własnym domu. Lubię otaczać się ładnymi przedmiotami, celebrować życie, pijąc herbatę z ukochanej filiżanki i nie odkładać tego momentu na lepszą okazję. Dużo łatwiej cieszyć się z tych chwil, nie mając wokół siebie nadmiaru rzeczy, które nie sprawiają mi radości. I to jest ten nadrzędny cel, który pozwolił mi spojrzeć na sprzątanie inaczej. Moje szczęście na co dzień.

3. Odpowiedni czas
Sobota zarezerwowana na porządki już dawno przestała istnieć w moim kalendarzu. Kluczem do tego, by polubić sprzątanie, okazało się rozbicie go na mniejsze części i podział na poszczególne dni tygodnia. Dlatego też sprzątaj wtedy, kiedy masz na to ochotę. Warto wykorzystać przypływ energii i po prostu zacząć sprzątać. Czy to będzie poniedziałek, czy środa, wieczór i środek dnia, to nie ma znaczenia. Ważne, by znaleźć taki odpowiedni czas dla siebie.

4. Posprzątaj to, czym lubisz się otaczać
Jeśli trudno jest ci zmobilizować się do porządków, zacznij od tego, czym lubisz się otaczać. Lubisz książki — przejrzyj je, wyczyść, ułóż np. kolorami, lubisz modę i ubrania, zrób porządek w szafie, kolekcjonujesz płyty — zrób ich przegląd, kochasz gotować — zacznij od porządków w kuchni czy organizacji przepisów. W końcu sprzątanie, to nie tylko odkurzanie czy czyszczenie toalety.

© for this edition by CNS

A przyjemność sprzątania danej strefy zaczyna się mnożyć i dostrzegamy ją również przy innych, do tej pory nielubianych, czynnościach.

5. Małe kroki
Uporządkowanie jednej półki czy szuflady brzmi mniej przerażająco niż posprzątanie całego mieszkania. Metoda małych kroków jest idealnym rozwiązaniem, gdy ciężko nam się zmobilizować do sprzątania. Wyrzucając zawartość wszystkich półek na środek pokoju, poczujemy się przytłoczeni i efekt będzie odwrotny od zamierzonego. Często radość i duma z porządku na jednej półce sprawiają, że mamy ochotę zabrać się za kolejne miejsce.

6. Dobry sprzęt i środki czystości
Dla mnie jedną z najbardziej frustrujących rzeczy przy sprzątaniu był brak szybkich efektów i środki czystości, które miały zdziałać cuda, a nie pomagały. Ja sprzątałam, a olśniewających efektów nie było widać. A po co sprzątać, jak nie widać efektów? W końcu jednak odkryłam ocet ;). Dlatego też nie mniej ważne znaczenie dla czerpania przyjemności ze sprzątania ma to, czym sprzątamy. Jest w czym wybierać, wiele środków działa rewelacyjnie w krótkim czasie i nawet w dyskontach można znaleźć perełki.

7. Wykorzystaj czas podczas sprzątania
Szkoda czasu na porządki? Wykorzystaj go, np. na słuchanie podcastów, o czym pisałam we wpisie 5 rzeczy, które można robić podczas sprzątania. Jeśli znielubione prasowanie połączymy z oglądaniem ulubionego programu, to czy nie stanie się ono od razu przyjemniejsze?

8. Nagroda za efekty
Jeśli jakaś czynności stanowi dla nas wyzwanie i nie lubimy jej robić, to warto przewidzieć sobie za jej wykonanie małą nagrodę. To zawsze działa mobilizująco. I choć sama teraz przy sprzątaniu tej metody nie stosuję, to przy wielu innych kwestiach wizja nagrody napędza mnie do działania a coś czego nie mam ochoty robić, zaczyna mi się przyjemnie kojarzyć, właśnie dzięki spodziewanej nagrodzie.

A Wy lubicie sprzątać? Porządki sprawiają Wam przyjemność? Koniecznie podzielcie się swoimi sposobami na polubienie sprzątania ☺

Źródło: https://niebalaganka.pl/2016/02/18/jak-czerpac-przyjemnosc-ze-sprzatania/ (dostęp: 30.06.2020).

© for this edition by CNS

B. Tekst docelowy (zmodyfikowany)

IV. Proszę – zgodnie z przykładem – połączyć tytuły z kolumny I z fragmentami tekstów z kolumny II. Odpowiedzi proszę wpisać do tabeli.

____ / 6 p. (6 x 1 p.)

Jak polubić sprzątanie?

I		II	
Przykład ***Pozytywne myślenie ma znaczenie***		A	Sprzątaj wtedy, kiedy masz na to ochotę. Warto wykorzystać dobry moment i po prostu zacząć sprzątać. Czy to będzie poniedziałek, czy środa, wieczór czy środek dnia, to nie ma znaczenia.
1.	Ważny jest cel	***B***	***To klucz do tego, by polubić porządki. Możemy powtarzać, że znów trzeba sprzątać albo chcieć to zrobić i z przyjemnością myśleć o końcowym efekcie.***
2.	Odpowiedni czas	C	Jedną z najsmutniejszych rzeczy przy sprzątaniu jest brak szybkich efektów. Dlatego ogromne znaczenie ma to, czym sprzątamy. Jest w czym wybierać, wiele produktów działa rewelacyjnie w krótkim czasie.
3.	Najpierw to, co dla ciebie ważne	D	Uporządkowanie jednej półki czy szuflady brzmi mniej strasznie niż posprzątanie całego mieszkania. To idealne rozwiązanie, gdy trudno nam się zmobilizować do sprzątania.
4.	Małe kroki	E	Szkoda ci czasu na porządki? Podczas sprzątania możesz słuchać muzyki, audycji radiowych, a prasowanie można połączyć z oglądaniem ulubionego programu.
5.	Dobry sprzęt i środki czystości	F	Lubisz książki – wyczyść je i poukładaj np. kolorami, lubisz modę i ubrania, zrób porządek w szafie, kolekcjonujesz płyty – zrób ich listę, kochasz gotować – zacznij od sprzątania w kuchni czy posegregowania przepisów.
6.	Wykorzystaj czas	G	To, dlaczego sprzątamy, jest najważniejsze. Czasami, bo przychodzą goście. Przede wszystkim jednak dlatego, że lubimy żyć w porządku, wtedy czujemy się lepiej i jesteśmy szczęśliwsi.

Na podstawie: https://niebalaganka.pl/jak-czerpac-przyjemnosc-ze-sprzatania/

Przykład	1.	2.	3.	4.	5.	6.
B						

Źródło: www.certyfikatpolski.pl/ — testy przykładowe, poziom B1 (dostęp: 30.06.2020).

© for this edition by CNS

Zadanie testowe numer 3 (rozumienie tekstu pisanego) — poziom B2

III. Proszę – zgodnie z przykładem – połączyć wypowiedzi z kolumny I z fragmentami tekstu z kolumny II. Odpowiedzi proszę wpisać do tabeli.

_____ / 10 p. (10 x 1 p.)

Rozmowa z Krzysztofem Zalewskim, autorem piosenki do filmu „Kurier" o Janie Nowaku-Jeziorańskim.

I		II	
Przykład ***Twoja piosenka do filmu „Kurier" stała się przebojem. Miałeś jakiś przepis na sukces?***		A	Najpierw obejrzałem film w wersji bez udźwiękowienia i efektów specjalnych. W międzyczasie przypomniałem sobie też książkę Nowaka-Jeziorańskiego „Kurier z Warszawy".
1.	Co wpłynęło na Twoją decyzję o udziale w tym projekcie?	B	Trzeba chodzić na wybory, uczestniczyć w lokalnych inicjatywach, segregować śmieci, sprzątać po psie, a przede wszystkim uśmiechać się do swojego sąsiada.
2.	Jak wyglądała praca nad piosenką do „Kuriera"?	C	Każdy obywatel ma prawo wygłaszać własne opinie. Moim przywilejem jest to, że mam forum, na którym te poglądy mogę wykrzyczeć.
3.	Czy łatwo było napisać tekst?	D	Dostałem szansę, by stworzyć coś swojego, a przy okazji dołożyć cegiełkę do ważnego i potrzebnego filmu.
4.	Co Cię najbardziej zafascynowało w historii Nowaka-Jeziorańskiego?	E	Początkowo strasznie się nad nim męczyłem. Na szczęście z pomocą przyszedł Michał Wiraszko, z którym kiedyś grałem w zespole Muchy.
5.	Nie jest to Twoja pierwsza przygoda z kinem historycznym. To przypadek?	***F***	***Nie, to raczej przypadek. Zwykle komponuję i piszę sam, czasem pojawiają się propozycje na utwór do konkretnego wydarzenia i tak było w tym przypadku.***
6.	Jak Twoim zdaniem powinien wyglądać współczesny patriotyzm?	G	Staram się nie ograniczać, nie narzucać sobie żadnych ram. W muzyce jest tyle pięknych dźwięków i stylów, że żal z nich nie skorzystać.
7.	Niektórzy mówią, że artyści są od grania, a nie manifestowania poglądów politycznych. Jakie jest Twoje zdanie?	H	Już po wydaniu płyty zastanawiałem się, dlaczego ludzie ją polubili. Może wyczuli, że robię to szczerze, z otwartym sercem i miłością do muzyki?
8.	Karierę zaczynałeś od ciężkich brzmień, teraz zmieniłeś styl. Nie brakuje Ci metalu?	I	Dla mnie tak, ale może producenci „Kuriera" wywnioskowali, że interesuję się II wojną światową.
9.	Sięgnąłeś też po twórczość Czesława Niemena, nie obawiałeś się reakcji publiczności?	J	Fajnie byłoby jeszcze pośpiewać wspólnie z Dawidem Podsiadłą. Teraz skupiam się na trasie koncertowej i zbliżającym się występie.
10.	Jakie są Twoje muzyczne plany?	K	Fakt, że to wszystko wydarzyło się naprawdę. Myślę, że z jego życiorysu można by zrobić wiele filmów.

Na podstawie: https://www.newsweek.pl/kultura/granie-dla-kuriera-krzysztof-zalewski-o-tym-jak-powstala-piosenka-do-filmu-o-nowaku/001n2pv

Przykład	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
F										

Źródło: www.certyfikatpolski.pl — testy przykładowe, poziom B2 (dostęp: 30.06.2020).

© for this edition by CNS

Podane wcześniej przykłady zadań testowych pokazują, że dzięki odpowiednio przygotowanym tekstom i właściwie dobranym technikom testowania spełnienie postulatu autentyczności na egzaminach certyfikatowych z JPJO jest możliwe do zrealizowania nawet w przypadku działań receptywnych, do których należy rozumienie tekstu pisanego.

Zapewnianie autentyczności w testowaniu czytania ze zrozumieniem na egzaminach certyfikatowych z JPJO — podsumowanie

Zapewnianie autentyczności w testowaniu czytania ze zrozumieniem na egzaminach certyfikatowych z JPJO jest możliwe co najmniej na dwa sposoby. Można tego dokonać, wykorzystując jako podstawę zadań zarówno teksty opracowane (przygotowane specjalnie na potrzeby testu), jak i pochodzące z różnych źródeł teksty oryginalne, poddane odpowiedniej modyfikacji (adaptacji). Opisane w SWE (2016) typy (rodzaje) tekstów oraz ich rejestry świadczą o znacznym zróżnicowaniu gatunkowym i stylowym materiałów przeznaczonych do testowania czytania. Dokonując wyboru typu tekstu ze względu na kryterium autentyczności, należy uwzględnić jego potencjał komunikacyjny, traktując go jako „jądro procesów komunikacyjnych, a cechy indywidulane i typologiczne przeanalizować i ocenić" (Dakowska 2001: 143). Kolejnym etapem pracy nad wybranym w ten sposób tekstem będzie jego modyfikacja, polegająca na wprowadzeniu koniecznych zmian na różnych poziomach jego organizacji (w zakresie kompozycji i doboru treści), a następnie na poddaniu go transformacjom w warstwie leksykalnej i składniowej. Tego typu działania na tekście wyjściowym, oprócz dostosowania go do wymogów docelowego poziomu zaawansowania, służą uwidocznieniu jego cech typologicznych, a przez to zwiększają jego potencjał komunikacyjny. Tak przygotowany tekst tworzy podstawę do opracowania zadania, w którym — zgodnie z postulatem autentyczności — „cechy metody testowania […] odzwierciedlają cechy rzeczywistych sytuacji, w jakich używa się języka" (Przewodnik 2004: 118).

Bibliografia

Angielsko-polsko-słoweński glosariusz terminów z zakresu testowania biegłości językowej (2004): przeł. M. Gaszyńska-Magiera, A. Seretny, Kraków.

Bachman L.F. (1990): *Fundamental Considerations in Language Testing*, Oxford.

Banach M., Bucko D. (2019): *Rozumienie tekstu pisanego w języku obcym. Na przykładzie języka polskiego jako obcego*, Kraków.

Dakowska M. (2001): *Psycholingwistyczne podstawy dydaktyki języków obcych*, Warszawa.

ESOKJ (2003): *Europejski system opisu kształcenia językowego. Uczenie się, nauczanie, ocenianie*, przeł. W. Martyniuk, Warszawa.

© for this edition by CNS

Grucza S. (2004): *Autentyczność i oryginalność tekstów a glottodydaktyczne nieporozumienia w tej sprawie*, „Przegląd Glottodydaktyczny" 19, s. 75–83.
Komorowska H. (2002): *Metodyka nauczania języków obcych*, Warszawa.
Lewkowicz J.A. (2000): *Authenticity in language testing: Some outstanding questions*, „Language Testing" 17, nr 1, s. 43–64.
Listy zagadnień (2004): *Listy zagadnień kontrolnych do analizy testów biegłości językowej*, przeł. M. Gaszyńska, A. Seretny, Kraków.
Miodunka W. (2013): *10-lecie certyfikacji języka polskiego jako obcego i jej wpływ na nauczanie polszczyzny cudzoziemców*, „Języki Obce w Szkole", z. 3, s. 16–22.
Przewodnik (2004): *Przewodnik dla autorów zadań do testów językowych*, przeł. M. Gaszyńska-Magiera, A. Seretny, Kraków.
SWE (2016): *Standardy wymagań egzaminacyjnych*, załącznik do rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 lutego 2016 roku w sprawie egzaminów z języka polskiego jako obcego, Dz.U. z 2016 r. poz. 405.
Tatsuki D. (2006): *What is authenticity?*, http://hosted.jalt.org/pansig/2006/HTML/Tatsuki.htm (dostęp: 20.06.2020).
Widdowson H. (1978): *Teaching Language as Communication*, Oxford.
Zarzycka G. (2016): *Wpływ egzaminów certyfikatowych z języka polskiego jako obcego na status polszczyzny w świecie oraz na zmiany w glottodydaktyce polonistycznej*, „Rozprawy Komisji Językowej ŁTN" 62, s. 215–228.

The problem of the authenticity of texts in testing reading comprehension skills during certification exams in Polish as a foreign language

Summary

The presented article discusses the issue of authenticity in testing Polish as a foreign language through a certificate exam. The pursuit of authenticity can manifest both in the general concept of the exam sheet (in its layout and structure), as well as in tasks testing individual skills. When testing reading comprehension, the authenticity requirement can be met by appropriate use of texts from different sources in the examination tasks. These can be both original texts that were created for purposes other than examination, and prepared texts (written specifically for the certification test by the authors of the tasks).

Keywords: authenticity in testing foreign languages, testing comprehension of written text, authentic texts, Polish as a foreign language certificate exam.

© for this edition by CNS

Aneks

Tabela 1. Typy (rodzaje) tekstów i ich rejestry na poszczególnych poziomach znajomości języka według *Standardów wymagań egzaminacyjnych* (2016)

Poziom elementarny A1	
Typy (rodzaje) tekstów	1. pojedyncze napisy i ogłoszenia intencjonalne (np. *Zakaz palenia*, *Pchać*, *Ciągnąć*, *Nie otwierać*) 2. pojedyncze napisy i ogłoszenia tematyczne (np. *Sklep czynny*…, *Rozkład jazdy*) 3. krótkie, specjalnie opracowane teksty z zakresu określonego w katalogu tematycznym 4. fragmenty bardzo prostych leksykalnie i strukturalnie oryginalnych tekstów, którym towarzyszą materiały wizualne
Rejestr tekstów	— użytkowy: 1. instytucjonalny: a) ogłoszenia (np. ogłoszenia drobne, typu: KUPIĘ, SPRZEDAM) b) informacje (np. menu, rozkłady jazdy, plakaty, bilety) c) formularze (np. z danymi osobowymi) 2. prywatny: listy, e-maile, kartki pocztowe
Poziom wstępny A2	
Typy (rodzaje) tekstów	1. pojedyncze napisy i ogłoszenia intencjonalne (np. *Palenie wzbronione*, *Wejście obok*) 2. pojedyncze napisy i ogłoszenia tematyczne (np. *Lekarz przyjmuje*…, *Muzeum nieczynne*) 3. krótkie, specjalnie opracowane teksty z zakresu określonego w katalogu tematycznym 4. fragmenty bardzo prostych, leksykalnie i strukturalnie, oryginalnych tekstów użytkowych: a) prasowych b) reklamowych c) urzędowych (np. formularze z danymi osobowymi) d) informacyjnych (np. menu, rozkłady jazdy, instrukcje obsługi z elementami ikonicznymi i piktograficznymi)
Rejestr tekstów	— użytkowy: 1. instytucjonalny: a) ogłoszenia (np. ogłoszenia drobne, typu KUPNO, SPRZEDAŻ, WYNAJEM) b) reklamy (np. biur podróży, artykułów spożywczych) c) informacje (np. karty dań, rozkłady jazdy) d) formularze (np. z danymi osobowymi) 2. prywatny: listy, e-maile, kartki pocztowe

© for this edition by CNS

Poziom progowy B1	
Typy (rodzaje) tekstów	1. pojedyncze napisy i ogłoszenia intencjonalne (np. *Nie zastawiać wyjazdu! Nie wychylać się! Wstęp wzbroniony!*) 2. pojedyncze napisy i ogłoszenia tematyczne (np. *Data ważności…*, *Przedstawienie odwołane*) 3. krótkie, częściowo opracowane teksty na tematy związane z prywatną, publiczną, zawodową oraz edukacyjną sferą życia 4. krótkie, proste oryginalne teksty użytkowe: a) informacyjne b) reklamowe c) urzędowe (np. proste formularze) d) prasowe 5. krótkie, proste oryginalne teksty literackie
Rejestr tekstów	1. użytkowy: a) instytucjonalny: — ogłoszenia (np. ogłoszenia drobne, typu SZUKAM PRACY, WYNAJEM) — reklamy (np. przedmiotów codziennego użytku, wycieczek) — informacje (np. menu, rozkłady jazdy, plakaty informacyjne) — formularze (np. z danymi osobowymi) — notatki prasowe, wiadomości prasowe, artykuły, wywiady prasowe b) prywatny: listy, e-maile, kartki pocztowe, pamiętniki, wspomnienia 2. literacki: — epicki: fragmenty opowiadań, nowel, powieści
Poziom średni ogólny B2	
Typy (rodzaje) tekstów	1. pojedyncze napisy intencjonalne i tematyczne (np. informacje, nakazy i zakazy, ostrzeżenia, szyldy, ogłoszenia, reklamy) 2. oryginalne teksty lub fragmenty tekstów na tematy związane z prywatną, publiczną, zawodową oraz edukacyjną sferą życia
Rejestr tekstów	1. użytkowy: a) instytucjonalny: — ogłoszenia (np. ogłoszenia drobne, reklamy) — informacje (np. opisy właściwości produktów spożywczych, farmaceutycznych, kosmetycznych, instrukcje obsługi, przepisy kulinarne, ogłoszenia) — formularze (np. z danymi osobowymi) — notatki, wiadomości, komentarze prasowe, artykuły, wywiady prasowe b) prywatny: listy, e-maile, kartki pocztowe, pamiętniki, wspomnienia 2. literacki: a) epicki: fragmenty opowiadań, nowel, powieści b) mieszany: reportaże

© for this edition by CNS

Poziom efektywnej biegłości użytkowej C1	
Typy (rodzaje) tekstów	1. pojedyncze napisy intencjonalne i tematyczne (np. informacje, nakazy i zakazy, ostrzeżenia, szyldy, ogłoszenia, reklamy) 2. oryginalne teksty lub fragmenty tekstów na tematy związane z prywatną, publiczną, zawodową oraz edukacyjną sferą życia
Rejestr tekstów	1. użytkowy: a) instytucjonalny: — ogłoszenia (np. ogłoszenia drobne, reklamy, obwieszczenia) — informacje (np. opisy właściwości produktów spożywczych, farmaceutycznych, kosmetycznych, instrukcje obsługi) — formularze (np. z danymi osobowymi) — notatki, wiadomości, komentarze prasowe, artykuły, wywiady prasowe, recenzje, polemiki, przemówienia okolicznościowe, wykłady popularnonaukowe b) prywatny: listy, e-maile, kartki pocztowe, pamiętniki, wspomnienia 2. literacki: a) epicki: fragmenty opowiadań, nowel, powieści b) mieszany: reportaże, felietony, eseje
Poziom zaawansowany C2	
Typy (rodzaje) tekstów	1. pojedyncze napisy intencjonalne i tematyczne (np. informacje, nakazy i zakazy, ostrzeżenia, szyldy, ogłoszenia, reklamy) 2. oryginalne teksty lub fragmenty tekstów na tematy związane z prywatną, publiczną, zawodową oraz edukacyjną sferą życia
Rejestr tekstów	1. użytkowy: a) instytucjonalny: — ogłoszenia (np. ogłoszenia drobne, reklamy, obwieszczenia) — informacje (np. opisy właściwości produktów spożywczych, farmaceutycznych, kosmetycznych, instrukcje obsługi) — formularze (np. z danymi osobowymi) — notatki, wiadomości, komentarze prasowe, artykuły, wywiady prasowe, recenzje, polemiki, przemówienia okolicznościowe, wykłady popularnonaukowe b) prywatny: listy, e-maile, kartki pocztowe, blogi, pamiętniki, wspomnienia 2. literacki: a) epicki: fragmenty opowiadań, nowel, powieści b) liryczny: poezja c) mieszany: reportaże, felietony, eseje

Źródło: SWE 2016.

© for this edition by CNS